

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

T12724. számú

törvényjavaslat

a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról

**Előadó: Dr. Magyar Bálint
oktatási miniszter**

Budapest, 2004. november

2004. évi ..... törvény

a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy elősegítse a magyar gazdaság versenyképességének és jövedelemtermelő képességének a tudásra, valamint a technológiai innovációra épülő és a fenntartható fejlődést szolgáló növekedését, a következő törvényt alkotja.

I. fejezet

Általános rendelkezések

A törvény célja

1. §

(1) A törvény célja, hogy

- a)* a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs eredmények létrehozása és hasznosítása feltételeinek javításával segítse a magyar gazdaság fenntartható fejlődését;
- b)* elősegítse a vállalkozások technológiai innováción alapuló versenyképességének növekedését és a régiókban található kutatás-fejlesztési és innovációs lehetőségek minél teljesebb körű hatékony kihasználását,
- c)* ösztönözze a magas hozzáadott értéket előállító munkahelyek létrehozását,
- d)* előmozdítsa a kutatás-fejlesztésben foglalkoztatottak szakmai felkészültségének javulását és társadalmi elismertségük növelését,
- e)* járuljon hozzá az ország védelmi és biztonsági képességeihez szükséges fejlett technológiák alkalmazásához.

(2) A fenti célok megvalósulása érdekében a törvény

- a)* rögzíti a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs eredmények létrehozását és azok gazdasági, társadalmi hasznosítását segítő állami feladatrendszer kereteit;
- b)* a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció sajátosságaira tekintettel állapítja meg a közfinanszírozású támogatások felhasználásával kapcsolatos legfontosabb szabályokat,
- c)* megkönnyíti a költségvetési kutatóhelyen létrejött eredmények gazdasági hasznosíthatóságát,
- d)* ösztönzi a vállalkozások önszerveződéseit – különösen a szakmai érdekképviselőket – keretében nyújtott innovációt segítő szolgáltató tevékenységeket.

A törvény alapelvei

2. §

A törvényben érvényesülnek az állam és a piaci szereplők viszonyára vonatkozó következő elvek és szabályok:

- a)* az állam a piaci versenyt nem torzító módon támogatja a vállalkozások kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységét,

- b) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció céljaira rendelkezésre álló közfinanszírozású támogatások – ha törvény, kormányrendelet vagy kormányhatározat másként nem rendelkezik – nyílt pályázati rendszerben kerülnek elosztásra,
- c) megvalósul a közfinanszírozású támogatások felhasználásának rendszeres ellenőrzése és független értékelése,
- d) a vállalkozásoknak nyújtott támogatások a saját források kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs célú felhasználásának kiegészítésére és ösztönzésére szolgálnak,
- e) a közfinanszírozású kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs programokban a kis- és középvállalkozások számára kedvezményes feltételek állapíthatók meg,
- f) az állam a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs infrastruktúra, valamint intézményrendszer fejlesztésének finanszírozásában együttműködik a vállalkozásokkal,
- g) az állam a kutatás-fejlesztést és a technológiai innovációt támogató pénzügyi intézkedések szabályait e tevékenységek sajátosságainak megfelelő módon alakítja.

A törvény hatálya

3. §

(1) E törvény hatálya a Magyarországon megvalósuló kutatás-fejlesztésre és technológiai innovációra, valamint az ezekhez kapcsolódóan Magyarországon nyújtott szolgáltatásokra terjed ki.

(2) A törvény hatálya kiterjed továbbá

- a) az olyan, külföldön nyújtott szolgáltatások igénybevételére és külföldről történő eszközbeszerzésekre is, amelyek közvetlenül Magyarországon megvalósuló kutatás-fejlesztéshez, technológiai innovációhoz, illetve az (1) bekezdés szerinti szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódnak, valamint
- b) az Európai Unió belüli és más nemzetközi együttműködés keretében magyar részvétellel
  - ba) külföldön végzett, az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységekre és
  - bb) külföldön nyújtott, az (1) bekezdés szerinti szolgáltatásokra is.

II. fejezet

Értelmező rendelkezések

4. §

E törvény alkalmazásában

1. a) *alapkutatás*: elsődlegesen a jelenségek lényegére és a megfigyelhető tényekre vonatkozó tudományos ismeretek bővítését célzó kísérleti, tapasztalati, rendszerező vagy elméleti munka, amely lehet

aa) *tiszta alapkutatás*: a tudományos ismeretek bővítésére irányuló kutatás, amelynek nem célja a közvetlen társadalmi vagy gazdasági haszon elérése vagy az eredmények gyakorlati problémák megoldására történő alkalmazása;

ab) *célzott alapkutatás*: a tudományos ismeretek bővítésére irányuló olyan kutatás, amelyről valószínűsíthető, hogy a felismert vagy várható, jelenlegi vagy jövőbeli problémák megoldására alapul szolgál;

b) *alkalmazott (vagy ipari) kutatás*: új ismeret szerzésére elsődlegesen meghatározott gyakorlati cél érdekében végzett eredeti vizsgálat (*a továbbiakban: alkalmazott kutatás*);

c) *kísérleti (vagy pre-kompetitív) fejlesztés*: a kutatásból és/vagy a gyakorlati tapasztalatokból nyert, már létező tudásra támaszkodó tevékenység, amelynek célja új anyagok, termékek, eljárások, rendszerek, szolgáltatások létrehozása, vagy a már meglévők lényeges továbbfejlesztése (*a továbbiakban: kísérleti fejlesztés*);

d) *kutatás-fejlesztés*: magában foglalja az alapkutatást, az alkalmazott kutatást és a kísérleti fejlesztést;

e) *a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs eredmények hasznosítása*: ide tartozik mind a vállalkozások keretében, üzleti céllal, gazdasági eredmény reményében történő felhasználás, mind az olyan közösségi célú felhasználás, amelynek eredménye a lakosság életminőségének és a közszolgáltatások minőségének javítása, a természeti és épített környezet védelme, az ország fenntartható fejlődése, valamint védelmi képességének és biztonsági helyzetének javítása (a továbbiakban: *hasznosítás*).

2. *technológiai innováció*: a gazdasági tevékenység hatékonyságának, jövedelmezőségének javítása, illetve kedvező társadalmi és környezeti hatások elérése érdekében végzett tudományos, műszaki, szervezési, gazdálkodási, kereskedelmi műveletek összessége, amelyek eredményeként új vagy lényegesen módosított termékek, eljárások, szolgáltatások jönnek létre, új vagy lényegesen módosított eljárások, technológiák alkalmazására, piaci bevezetésére kerül sor, beleértve azokat a változásokat, amelyek csak adott ágazatban vagy adott szervezetnél minősülnek újdonságnak;

3. *nemzeti innovációs rendszer*: az országon belül azoknak az intézményeknek, vállalkozásoknak és egyéb szervezeteknek, valamint azoknak az erőforrásoknak, szabályoknak, feltételeknek és intézkedéseknek az összessége, amelyek az új tudás és technológia létrehozását, átadását, terjedését és hasznosítását befolyásolják.

4. a) *kutatóhely*: alap-, illetve főtevékenységként vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató szervezet, szervezeti egység vagy egyéni vállalkozó;

b) *költségvetési kutatóhely*: költségvetési gazdálkodási rendben működő, alap-, illetve főtevékenységként vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató szervezet, vagy szervezeti egység;

c) *non-profit kutatóhely*: a közhasznú szervezetekről szóló törvényben meghatározott közhasznú szervezetként, illetve annak keretében működő kutatóhely;

d) *kutató, fejlesztő*: az a természetes személy, aki új ismeret, szellemi alkotás, termék, szolgáltatás, eljárás, módszer, rendszer létrehozásával vagy fejlesztésével, valamint az ezt célzó projektek megvalósításának irányításával foglalkozik (a továbbiakban: *kutató*).

5. *konzorcium*: a részes felek (tagok) polgári jogi szerződésben szabályozott munkamegosztásán alapuló együttműködés kutatás-fejlesztési, technológiai innovációs tevékenység közös folytatása vagy egy kutatás-fejlesztési, technológiai innovációs projekt közös megvalósítása céljából;

6. a) *vállalkozás*: az egyéni vállalkozás, a gazdasági társaság, a szövetkezet, a vízi társulat, vízi-közmű társulat, továbbá az erdőbirtokossági társulat;

b) *hasznosító vállalkozás*: költségvetési kutatóhelyen – a 20. § alkalmazásában non-profit kutatóhelyen is – létrejött szellemi alkotások üzleti hasznosítása céljából az ilyen kutatóhely által alapított, illetve részvételével vagy részesedésével működő gazdasági társaság;

7. *közfinanszírozású támogatás*: az államháztartás alrendszereiből nyújtott támogatás, ideértve az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Aht.) 13/A. § szerinti, az Európai Unióból (a továbbiakban: EU) származó forrásokat is, továbbá a területfejlesztési tanácsok rendelkezési jogkörébe utalt támogatás és az állami, illetve önkormányzati részvétellel létrejött nemzetközi szerződések alapján kapott külföldi támogatás;

8. a) *kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs program*: közfinanszírozású támogatási forrás kezelője által meghatározott cél elérését szolgáló, vagy meghatározott témakörbe csoportosítható kutatás-fejlesztési vagy technológiai innovációs projektek megvalósításának támogatására kiírt pályázat, illetve pályázatok időben megismételt sorozata (a továbbiakban: *program*);

b) *projekt*: meghatározott kutatás-fejlesztési feladat, technológiai innovációs folyamat végrehajtására irányuló tevékenység az abban érdekelttek által meghatározott terv alapján.

9. *civil szervezet*: az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján létrejött társadalmi szervezet, szövetség (kivéve a pártot, a munkaadói és munkavállalói érdekképviselőti

szervezetet, a biztosító egyesületet, valamint az egyházat) és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alapján létrejött alapítvány (ide nem értve a közalapítványt).

III. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció kormányzati feladatai

5. §

(1) A Kormány

a) megalkotja, és szükség szerint megújítja középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai (a továbbiakban: TTI) stratégiáját;

b) a TTI stratégia megvalósításáról két évente beszámol az Országgyűlésnek;

c) az állami költségvetés előkészítése során – az államháztartás forrásaival és egyéb kötelezettségeivel összhangban – javaslatot tesz a TTI stratégia időarányos céljainak megvalósításához szükséges feltételekre és forrásokra;

d) támogatja az EU programjaiban és más nemzetközi tudományos és technológiai együttműködésekben történő magyar részvételt;

e) támogatja és ösztönzi a vállalkozásokat annak érdekében, hogy hasznosítsák a hazai kutatás-fejlesztés eredményeit, valamint a külföldön létrejött tudást és technológiát;

f) tudomány- és gazdaságdiplomáciai eszközökkel és a fejlett technológia kereskedelmének ösztönzésével elősegíti a Magyarországon létrehozott szellemi alkotások és technológia hazai érdekekkel összhangban álló külföldi hasznosítását;

g) programokat, intézkedéseket kezdeményez és finanszíroz a kutatás-fejlesztés hazai és nemzetközi infrastruktúrájának kiépítésére, valamint a nemzetgazdasági jelentőségű kutatás-fejlesztési, kutatáshasznosítási és technológiai innovációs feladatok megoldására;

h) meghatározza a támogatási rendszerben érvényesítendő teljesítmény-követelményeket;

i) meghatározza a támogatási rendszer független értékelésének és ellenőrzésének elveit, tartalmi követelményeit és rendszerét;

j) gondoskodik a programok és projektek közfinanszírozású támogatására fordított források összehangolását, számbavételét, átláthatóságát teljes körűen és egységes rendben biztosító, a nyilvánosság tájékoztatásához és az ország nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségei teljesítéséhez szükséges tervezési, felhasználási és elszámolási szabályok kialakításáról és alkalmazásáról.

(2) A kormányzati TTI stratégia kidolgozásáért és megvalósításának koordinálásáért felelős országos hatáskörű államigazgatási szerv a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, amelynek feladatait és jogállását a Kormány rendeletben határozza meg.

(3) A TTI stratégia kialakításában a Kormány, illetve a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal együttműködik a tudományos élet képviselőivel, a vállalkozásokkal, valamint a társadalmi, gazdasági érdekképviselőkkel és más civil szervezetekkel.

6. §

(1) A miniszterek, valamint a Magyar Tudományos Akadémia elnöke feladatkörükben – a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökével együttműködve - részt vesznek a kormányzati TTI stratégia és megvalósításának eszközrendszere kidolgozásában, valamint érvényesítésében.

(2) A miniszterek, valamint a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára feladatkörükben – a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökével együttműködve -

a) felügyelik a fejezetükhöz tartozó költségvetési szervként működő kutatóhelyeket, illetve az azokat magukban foglaló költségvetési szerveket a rájuk irányadó szabályok szerint;

b) a forráskoordináció szempontjainak figyelembevételével gondoskodnak a felelősségi körükbe tartozó kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs feladatok ellátásához szükséges

források tervezéséről, rendelkezésre bocsátásáról, kezeléséről és felhasználásáról, valamint annak ellenőrzéséről;

c) gondoskodnak a rendelkezési jogosultságukba tartozó előirányzatokból támogatott kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs programoknak a 13. §-ban foglaltaknak megfelelő értékeléséről;

d) ellátják a nemzetközi szerződésekből rájuk háruló TTI feladatokat;

e) támogatják a hasznosítást, kutatás-fejlesztési célú szakmai együttműködések és technológiai innovációs hálózatok kialakítását, működését;

f) a szakterületükre irányuló támogatott kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs programok tekintetében részt vesznek a tartalmi követelmények és a támogatási feltételek meghatározásában.

IV. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció közfinanszírozású támogatása

7. §

(1) A Kormány a TTI stratégia megvalósítása érdekében kutatóhelyeket létesíthet, és azokat a központi költségvetés keretében támogathatja.

(2) A Kormány a TTI stratégia megvalósítása keretében külön jogszabályban meghatározott pályázati rendszerben támogatja az alapkutatást.

(3) A Kormány a TTI stratégiából fakadó hasznosítási célok megvalósítása érdekében pályázati úton közfinanszírozású támogatást nyújt, különösen

a) kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek előkészítéséhez és megvalósításához;

b) a kutatás-fejlesztéssel és technológiai innovációval kapcsolatos szervező, közvetítő, tanácsadó és hálózatépítő tevékenységhez;

c) a nemzetközi együttműködés keretében Magyarországon folytatott kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységhez;

(4) A (3) bekezdés szerinti támogatások során a közfinanszírozású támogatások hatékony hasznosulása érdekében előnyben kell részesíteni azokat a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projekteket, amelyek

a) megvalósításából származó eredmények a közvetlen gazdálkodói érdekeltség körén túl, nemzetgazdasági vagy társadalmi szinten is jelentkezők;

b) alapvető tudományos és technológiai áttörést hozó eredményeket ígérnek, és ennek érdekében célzott alapkutatási tevékenységet is magukban foglalhatnak;

c) a nemzeti innovációs rendszer több résztvevője – különösen költségvetési kutatóhely és vállalkozás – együttműködését igénylik;

d) regionális, illetve határon átnyúló kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs együttműködést valósítanak meg;

e) a kutatás-fejlesztésben foglalkoztatottak szakmai, illetve vállalkozási felkészültségének javítását szolgálják;

f) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció infrastruktúráját regionális, illetve nemzetgazdasági szinten fejlesztik.

(5) Az elbírálás során előnyben kell részesíteni azokat a pályázatokat, amelyek résztvevői korábban hatékony kutatás-fejlesztési, illetve technológiai innovációs tevékenységet végeztek, így különösen:

a) kutatás-fejlesztési eredményeik alkalmazásával a nemzetközi versenyképességet számottevően javító innovációt valósítottak meg,

b) kutatás-fejlesztési eredményeikre iparjogvédelmi oltalmat szereztek, és azt fenntartották,

c) eredményesen valósítottak meg kutatás-fejlesztési projekteket.

8. §

A központi költségvetésből és annak alrendszeréből folyósított támogatás a támogatási szerződésben – az irányadó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban – rögzített, a projekt végrehajtásának erőforrás-igényével összhangban álló pénzügyi és időbeli ütemezésben vehető igénybe.

9. §

A közfinanszírozású támogatással megvalósuló azonos típusú kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek esetében egységes pénzügyi tervezési, felhasználási és elszámolási szabályokat kell alkalmazni, amelyek

- a) teljes körűen és egységes rendben biztosítják a közfinanszírozású támogatásokra fordított források összehangolását, számbavételét, felhasználásuk átláthatóságát;
- b) biztosítják a források tervezésének megalapozottságát, számon kérhetőségét, valamint illeszkedését az államháztartás tervezési és beszámolási rendjébe;
- c) alapul szolgálnak a nyilvánosság tájékoztatásához és az ország nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségei teljesítéséhez.

10. §

(1) Költségvetési kutatóhely nemzetközi szerződés alapján, illetve európai uniós forrásból kapott támogatás esetén az előleggel nem finanszírozott költségek fedezésére a költségvetési előirányzatában szereplő támogatásból előfinanszírozásban részesülhet.

(2) A költségvetési kutatóhely az előfinanszírozást az (1) bekezdés szerinti támogatásról szóló szerződés megkötését követően igényelheti.

(3) Az (1) bekezdés szerinti előfinanszírozásra vonatkozó szabályokat a Kormány rendeletben határozza meg.

11. §

(1) Amennyiben kis- és középvállalkozás vagy non-profit kutatóhely kutatás-fejlesztési, illetve technológiai innovációs projektjéhez nemzetközi szerződés alapján, illetve európai uniós forrásból támogatást kap, és ezen projekt végrehajtása érdekében felmerült költségeinek fedezésére kölcsönt vesz fel, akkor pályázati úton kamattámogatásban részesülhet.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kamattámogatás a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott teljes hiteldíj részbeni vagy teljes fedezésére terjedhet ki. A kamattámogatás mértékét és feltételeit a pályázati kiírás határozza meg.

12. §

A támogatások elnyerésére irányuló pályázati eljárás során a pályázató szervezetnek az alábbi követelményeket kell érvényesítenie:

a) a támogatásban részesíthetők körét – az EU tagságból és nemzetközi szerződésekből eredő kötelezettségeket is alapul véve – a pályázati kiírásban kell meghatározni;

b) a pályázati eljárás általános szabályait, valamint az egyes pályázati kiírásokban szereplő tartalmi és formai követelményeket, továbbá a pénzügyi tervezés és elszámolás szabályait a kutatás-fejlesztési és a technológiai innovációs folyamat sajátosságainak megfelelő módon kell kialakítani, érvényesítve a közpénzek igénybevételével kapcsolatos általános követelményeket;

- c) a pályázathoz és a szerződéskötéshez, valamint a Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszerhez nyújtott adatszolgáltatás tartalmi és formai követelményeit – az azonos tartalmú, többszörös adatszolgáltatás elkerülése érdekében – össze kell hangolni;
- d) a kis- és középvállalkozások számára az általánostól eltérő pályázati feltételeket lehet meghatározni az EU vonatkozó előírásaival összhangban;
- e) a pályamű bírálatának szempontjait és a bírálati eljárásra vonatkozó általános szabályokat a pályázati felhívás és útmutató tartalmazza;
- f) a támogatásról szóló döntést nyilvánosságra kell hozni;
- g) a 18. § (1) bekezdésében meghatározott kutatóhely esetében a pályamű és a támogatási szerződés kötelező eleme a nyilatkozat arról, hogy rendelkezik a 18. § szerinti szellemi tulajdon-kezelési szabállyal;

13. §

- (1) A kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs támogatási programokban kitűzött célok megvalósítását rendszeresen értékelni kell. A programértékelést a támogatási döntést hozó, és a támogatást nyújtó szervezettől egyaránt független értékelő végzi. A további programok kialakítása során a programértékelés eredményeit figyelembe kell venni.
- (2) A programértékelés költségeit az adott program forrásából kell elkülöníteni.
- (3) A programértékelés eredményét nyilvánosságra kell hozni.
- (4) A programértékelés rendszerét és tartalmi követelményeit a Kormány rendeletben szabályozza.

14. §

- (1) A közfinanszírozású kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek eredményességét, valamint a projekt céljának és jellegének megfelelő gazdasági és társadalmi hasznosulását a projekt lezárása után értékelni kell.
- (2) A projektértékelés ki kell térjen a projekt eredménye közérdekű hasznosításának lehetőségeire, valamint a hasznosítás esetleges társadalmi kockázataira is.
- (3) A projektértékelés költségeit az adott program forrásából kell elkülöníteni.
- (4) A projektértékelés eredményét – nem veszélyeztetve az iparjogvédelmi oltalom megszerzését és a pályázó üzleti érdekeit – nyilvánosságra kell hozni.
- (5) A projektértékelésről, és ennek keretében szükség szerint független szakértők felkéréséről a pályázat kiírója gondoskodik.
- (6) A projekt támogatására vonatkozó szerződésben meg kell határozni a projekt értékeléséhez szükséges információk körét és az információ-szolgáltatásnak a projekt befejezésétől számított időpontját, illetve gyakoriságát.
- (7) A projektértékelés és a nyilvánossá tétel szempontrendszerét, valamint az ehhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettséget –a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény szabályainak megfelelően - a pályázati kiírás tartalmazza.

15. §

- (1) A közfinanszírozású támogatással megvalósuló kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek (témák) nyilvántartása, ennek révén az átláthatóság növelése, a párhuzamos, illetve halmozott pénzügyi támogatások azonosítása, a tudományos és szakmai együttműködés megkönnyítése, valamint a hasznosítás elősegítése céljából Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszert (a továbbiakban: NKR) kell működtetni.
- (2) Az NKR-nek minden olyan személy vagy szervezet, amely közfinanszírozású kutatás-fejlesztési támogatásban vagy ilyen megrendelésben részesül, az ilyen forrásból támogatott

kutatásairól – a támogató szervezeten keresztül – a mellékletben meghatározott adatokat köteles szolgáltatni.

(3) A támogatási szerződésnek ki kell terjednie arra, hogy a kutatás-fejlesztést végző szervezet köteles az előírt adatszolgáltatási kötelezettséget a kutatást támogató szervezet részére teljesíteni.

(4) Az NKR-t a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnöke felügyeli.

(5) Az NKR adatbázisában szereplő adatok nyilvánosak.

(6) Az NKR az adatokat a projekt lezárását követő tíz évig őrzi meg.

(7) Az NKR-rel kapcsolatos részletes szabályokat kormányrendelet határozza meg.

V. fejezet

A szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelme, a szellemi alkotások hasznosításának támogatása

16. §

(1) A közfinanszírozású kutatás-fejlesztési támogatással megvalósított projekt kedvezményezettje köteles gondoskodni arról, hogy projekt keretében létrejött szellemi alkotással kapcsolatos, a jogszabály adta keretek közötti lehető legteljesebb jogosultságok a kedvezményezettre szálljanak át, oly módon, hogy ez lehetővé tegye a projekt eredményének a (2) bekezdéssel összhangban történő átengedését is. Amennyiben a projekt megvalósításában többen működnek közre, úgy köztük az ilyen módon átszállt szellemi alkotással kapcsolatos jogokban való részesedés arányát polgári jogi szerződésben kell rögzíteni.

(2) Amennyiben a támogató megköveteli a közfinanszírozású kutatás-fejlesztési támogatással megvalósított projekt eredményeként létrejött szellemi alkotás közcélú felhasználásra ellenérték nélkül történő átengedését, azt a pályázati kiírásnak és a támogatási szerződésnek is tartalmaznia kell.

17. §

(1) Amennyiben azt a projekt célja, eredményének jellege lehetővé teszi, közfinanszírozású kutatás-fejlesztési támogatás esetében a pályázati kiírásban előírható, hogy a pályázó az elvárható gondossággal eljárva törekedjen

a) a projekt keretében létrehozott eredmény magyarországi, illetve Magyarországra kiterjedő iparjogvédelmi oltalmának megszerzésére, fenntartására, megújítására;

b) a támogatott projekt keretében létrejövő eredmények magyarországi hasznosítására.

(2) Több személy vagy szervezet együttes pályázása esetén a pályázat kiírója megkövetelheti az együttműködésben részes feleknek (a konzorcium tagjainak) a projekt eredményeként létrejött szellemi alkotásokkal kapcsolatos jogokra vonatkozó előzetes – a hasznosítást is elősegítő – megállapodását.

(3) A támogatási szerződésben meg kell határozni a pályázó (1) bekezdésben foglaltak szerint előírt kötelezettsége felróható elmulasztásának jogkövetkezményeit.

18. §

(1) A kutatóhelynek minősülő költségvetési szervnek, és közalapítványnak, valamint az államháztartás alrendszeréhez kapcsolódó vagyonból létrehozott, kutatóhelynek minősülő közhasznú társaságoknak szellemi tulajdon-kezelési szabályzattal kell rendelkezniük.

(2) A szabályzatnak – figyelemmel a 19. § előírásaira - ki kell terjednie különösen

- a) a kutatóhelyen létrejött és az ellenszolgáltatás fejében szerzett szellemi alkotások értékelésének és nyilvántartásának elveire, beleértve a szellemi alkotások létrehozásához felhasznált ráfordítások kimutatását,
- b) a szellemi alkotásnak nem pénzbeli hozzájárulásként gazdasági társaság tulajdonába adásának (apportálásának) vagy egyéb módon történő hasznosításának feltételeire, valamint a szellemi alkotás apportálásával szerzett részesedés megszüntetésének vagy mértéke csökkentésének feltételeire, továbbá a kezelésére vonatkozó elvekre és feladatokra, figyelemmel a szellemi alkotás a) pont szerint meghatározott értékére is;
- c) a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelmével kapcsolatos elvekre és követelményekre;
- d) ha a vonatkozó jogszabályok a felek eltérő rendelkezését lehetővé teszik, a kutatóhellyel köztisztviselői, közalkalmazotti, munka- vagy munkavégzésre irányuló egyéb, valamint polgári jogi jogviszonyban álló, a szellemi alkotás létrehozásában közreműködő kutatók jogaira és kötelezettségeire a hasznosítás folyamatában;
- e) a kutatóhely jogosultságába tartozó szellemi alkotásokkal összefüggő értékelési, nyilvántartási és hasznosítási eljárások elveire;
- f) az a)–e) pontokkal kapcsolatos felelősség és hatáskör telepítésére.

(3) Az (1) bekezdés szerinti szervezet, ha több, a kutatás-fejlesztési alap-, illetve főtevékenységét megvalósító vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet is végző szervezeti egységet foglal magában, egyetlen szabályzatot készít, amelynek lehetnek az egyes szervezeti egységek sajátos feltételeinek megfelelő kiegészítései.

(4) A szabályzatot a költségvetési szerv vezetője (át nem ruházható hatáskörben), közalapítvány esetében a kezelő szerv (szervezet), közhasznú társaság esetében a legfőbb szerv hagyja jóvá azzal, hogy a Kormány rendeletében meghatározott körben az arra jogosultak egyetértési jogot gyakorolnak.

(5) A szabályzatot e törvény hatálybalépését követő tizenkét hónapon belül kell elkészíteni és jóváhagyni, illetve elfogadni.

(6) A hasznosító vállalkozásban történő részesedés-szerzést, a részesedés megszüntetését vagy mértéke csökkentését – az (1) bekezdés szerinti szabályzattal összhangban – a költségvetési szerv vezetője (át nem ruházható hatáskörben), közalapítvány esetében a kezelő szerv (szervezet), közhasznú társaság esetében a legfőbb szerv hagyja jóvá a Kormány rendeletében meghatározott feltételekkel.

(7) A szellemi alkotás értékének meghatározására vonatkozó eljárást, a nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatásának részletes feltételeit, valamint a (hasznosító vállalkozásban való) tulajdon megszüntetése vagy mértéke csökkentésének feltételeit a Kormány rendeletben szabályozza.

19. §

(1) Ha költségvetési szerv hasznosító vállalkozást kíván alapítani, abban tagsági (részvényesi) jogviszonyt létesíteni, illetve részesedést szerezni, akkor az Áht. 95. §-ában foglaltakat az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni azzal, hogy a részesedés (tulajdon) mértéke az Áht. 95. §-ának (1) bekezdésében foglaltnál kisebb is lehet.

(2) Ha költségvetési szerv szellemi alkotás jogosultja, a szellemi alkotást nem pénzbeli hozzájárulásként – kormányrendeletben meghatározott feltételekkel - gazdasági társaság (hasznosító vállalkozás) tulajdonába adhatja (apportálhatja).

(3) A költségvetési szerv akkor válik jogosulttá a (2) bekezdés szerinti tulajdonba adásra, amennyiben rendelkezik a 18. § szerinti szabályzattal.

(4) Hasznosító vállalkozás – amennyiben határozott időre alapítják – három évnél rövidebb időre nem hozható létre. Költségvetési szerv olyan határozott időre létrejött vállalkozásban, amelynek a létesítő okiratában meghatározott megszűnési időpontig a tervezett belépéstől, illetve részesedésszerzéstől számított három évnél kevesebb van hátra, tagsági jogviszonyt nem létesíthet, illetve részesedést nem szerezhet.

- (5) A költségvetési szerv felelőssége nem haladhatja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét, az osztalékból való részesedése pedig nem lehet annál kisebb arányú.
- (6) Költségvetési szerv hasznosító vállalkozásba pénzbeli hozzájárulást csak akkor teljesíthet, ha az egy naptári évben összesen teljesített pénzbeli hozzájárulások összege nem haladja meg a költségvetési szerv előző évi költségvetési beszámolójában kimutatott vállalkozási tevékenység eredményének ötven százalékát. Ez a korlátozás nem vonatkozik a 20. § szerinti támogatásra.
- (7) A hasznosító vállalkozás létesítő okirata nem írhat elő pótbefizetési kötelezettséget a résztvevő költségvetési szerv terhére.
- (8) A költségvetési szerv a hasznosító vállalkozásban fennálló tagsági viszonyát, illetve részesedését csak az azt megtestesítő vagyoni jogok értékének könyvvizsgáló általi megállapítását követően, és legalább a megállapított értéken történő visszerthes átruházással szüntetheti meg vagy csökkentheti. Kormányrendelet további feltételeket is meghatározhat e körben.
- (9) A költségvetési szerv évente jelentést készít felügyeleti szerve részére arról, hogy az általa alapított, vagy részvételével működő hasznosító vállalkozásokban hogyan valósultak meg a hasznosítási célok.
- (10) A 18-19. §-ban, illetve a Kormány e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletében meghatározott kötelezettségei tekintetében a költségvetési szerv közalkalmazottaira a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény kártérítési felelősségre vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

20. §

- (1) Költségvetési és non-profit kutatóhelyek részére szellemi alkotásaik hasznosítása céljából hasznosító vállalkozás létrehozásához, illetve ilyenben tagsági jogviszony létesítéséhez vagy részesedés szerzéséhez pályázati úton közfinanszírozású támogatás nyújtható.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti támogatásra pályázhat az a kutató, illetve egyetemi, főiskolai oktatói munkakörben foglalkoztatott személy (e bekezdés alkalmazásában: kutató) is, aki a költségvetési kutatóhelyen létrejött szellemi alkotásnak a költségvetési kutatóhellyel együttesen jogosultja és szellemi alkotás hasznosítása céljából az együttesen jogosultak önállóan vagy bármely kívülálló harmadik személlyel gazdasági társaságot alapítanak, illetve gazdasági társaságban – a 19. §-ban foglaltak figyelembe vételével - tagsági jogviszonyt létesítenek vagy részesedést szereznek. A támogatásra irányuló pályázat befogadásának feltétele a költségvetési kutatóhely és a kutató között a szellemi alkotáshoz fűződő jogokra és a hasznosításból származó jövedelmek megosztására vonatkozó érvényes szerződés megléte.

21. §

A költségvetési kutatóhely közalkalmazotti jogállású munkatársa a hasznosító vállalkozásnak – a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával – tagja vagy vezető tisztségviselője lehet, illetve azzal munkavégzésre irányuló további jogviszonyt létesíthet.

VI. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció emberi erőforrásai

22. §

A kutatás-fejlesztési és a technológiai innovációs pályázati rendszerek keretében támogatás nyújtható

- a) a közép- és felsőfokú oktatásban, valamint a felnőttképzésben részt vevők műszaki és tudományos ismereteinek fejlesztésére, tehetséggondozására a kutatói pálya iránti érdeklődés előmozdítása érdekében;
- b) a középiskolai tanárok tudományos továbbképzésére;
- c) a költségvetési kutatóhelyek, valamint a vállalkozások együttműködésében szervezett – különösen a doktori iskolák keretében folyó – kutatóképzésre;
- d) a kis- és középvállalkozásokban történő kutatói munkahelyteremtésre;
- e) a nemzetközi kutatóáramlás és -kutatócsere ösztönzésére;
- f) a költségvetési kutatóhelyeken alkalmazott kutatók ideiglenes foglalkoztatására a vállalkozásoknál, valamint a vállalkozásoknál alkalmazásban álló kutatók ideiglenes foglalkoztatására a költségvetési kutatóhelyeken.

23. §

Középfokú nevelési-oktatási intézményben főállásban, pedagógusi munkakörben foglalkoztatott, tudományos fokozattal vagy tudományos címmel rendelkező személyt a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) rendelkezései szerint legfeljebb hat hónap fizetés nélküli alkotói szabadság illeti meg, amelynek időtartamára ösztöndíjra pályázhat. Az ösztöndíj fedezetét a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból kell biztosítani.

24. §

A Magyarországon végzett kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységhez szükséges magas vagy speciális képzettségű külföldi ösztöndíjasok, illetve munkavállalók beáramlásának támogatására pályázati úton közfinanszírozású támogatás nyújtható.

25. §

- 1) Költségvetési kutatóhelyen foglalkoztatott közalkalmazott kutató, annak munkáltatója, valamint a munkáltatónál végzett kutatás-fejlesztési munka eredményének hasznosításában érdekelt vállalkozás megállapodása alapján, a megállapodásban foglalt időtartam alatt a közalkalmazott kutató munkáltatója helyett a vállalkozásnál végezhet munkát.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodásban foglalt időtartamra a közalkalmazott kutatót fizetés nélküli szabadság illeti meg.

VII. fejezet

A kutatás-fejlesztést és a technológiai innovációt elősegítő szolgáltatások

26. §

- (1) A kutatás-fejlesztés és technológiai innováció ösztönzési rendszere keretében támogatás nyújtható azokra a szolgáltató tevékenységekre, amelyek előmozdítják
  - a) technológiai innovációt végző vállalkozások alapítását, működését, tőkeellátását;
  - b) a kutatóhelyek és a vállalkozások közötti – hasznosítási célú – kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs együttműködést;
  - c) a szellemi alkotások jogi védelmét és hasznosítását;
  - d) a piaci információkhoz jutással kapcsolatos esélyegyenlőség megvalósulását;
  - e) a kutatás-fejlesztést, a technológiai innovációt, valamint a hasznosítást segítő ismeretek megszerzését, terjesztését;
  - f) a kutatás-fejlesztést és technológiai innovációt segítő infrastruktúra fejlesztését.

- (2) Az (1) bekezdés szerinti célra irányuló szolgáltató tevékenységek közül – akár az azt végző, akár az azt igénybevevő szervezetnek nyújtott – támogatásban részesíthető különösen
- a) a hasznosítást segítő technológiaátadás;
  - b) a technológiák átadását és elterjesztését segítő közvetítő tevékenység;
  - c) a hasznosítás hozamairól és kockázatairól a befektetők számára műszaki, gazdasági, iparjogvédelmi és piaci információkat nyújtó, tanácsadó tevékenység;
  - d) a kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységét, valamint a hasznosítást segítő szakmai szolgáltatások, különösen a marketing, az üzleti tervezés és az értékelemzés tekintetében;
  - e) a hasznosító vállalkozások alapítását segítő tanácsadó tevékenység;
  - f) adott szakmai terület vagy régió tudományos, illetve technológiai háttereként szolgáló tudásközpont, innovációs park, technológiai központ és inkubátorház innovációs szolgáltatásai;
  - g) vállalkozások szakmai szövetségei, konzorciumai keretében végzett tudományos és technológiai információszolgáltatás, valamint kutatás-fejlesztési együttműködésre, pályázatokon való részvétel előkészítésére és segítésére irányuló szervezési és közvetítő tevékenység.
- (3) Az (1)-(2) bekezdés szerinti támogatás szabályait úgy kell kialakítani, hogy azok az itt szereplő szolgáltatások piacán erősítsék a versenyt és ezáltal a felhasználók meghatározó szerepét.

27. §

- (1) A 26. §-ban megjelölt szolgáltatásokat úgy kell fejleszteni, hogy azok az igénybevevők számára a saját régiójukban elérhetőek legyenek.
- (2) A regionális fejlesztési tanácsok gondoskodnak arról, hogy a regionális fejlesztési ügynökségek, vagy a régióban működő más szervezetek alkalmasak legyenek a regionális innovációs funkciók fejlesztésének és az e körbe tartozó tevékenységek koordinálására, beleértve a szolgáltatást nyújtó szervezetek hálózatszerű együttműködésének elősegítését is.

28. §

- (1) A szellemi alkotások kis- és középvállalkozások által történő üzleti hasznosítását állami résztulajdonnal működő pénzügyi vállalkozás (garancia intézmény) segítheti.
- (2) A garanciaintézmény működésének, a tőkerészesedés-szerzés feltételeinek, a nyújtható garanciák körének és azok igénybevételeinek részletes szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

29. §

- (1) Külföldi kutatási infrastruktúra szolgáltatásainak igénybevételehez pályázati úton közfinanszírozású támogatás nyújtható.
- (2) Pályázati úton vagy a Kormány döntése alapján támogatás nyújtható külföldi kutatási infrastruktúra működtetéséhez, fejlesztéséhez, ha szerződés garantálja, hogy annak szolgáltatásait magyarországi kutatóhelyek és vállalkozások is igénybe vehetik.
- (3) A Kormány döntése alapján támogatás nyújtható nemzetközi együttműködés keretében Magyarországon létrehozott kutatási infrastruktúra létesítéséhez, működtetéséhez, fejlesztéséhez.

VIII. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció társadalmi megítélésének, elfogadottságának és megbecsülésének javítása

30. §

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció társadalmi megítélésének, elfogadottságának és megbecsülésének javítása, valamint a természettudományos és műszaki pályák vonzerejének növelése érdekében támogatni kell

- a) a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységről, annak eredményeiről szóló ismeretterjesztő, népszerűsítő, azok előnyös hatásait és esetleges kockázatait feltáró tevékenységet, a téves nézetek elleni küzdelmet, a társadalmi ellenőrzést elősegítő fórumokat;
- b) a tehetségkutatást és a tehetséggondozást;
- c) kutatásetikai kódex kidolgozását;
- d) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció, valamint a társadalom más szereplői közötti párbeszéd erősítését.

IX. fejezet

Záró rendelkezések

31. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2005. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 12. §-ának g) pontja, valamint a 20. § (2) bekezdése 2006. január 1-jén lép hatályba, a rendelkezést az azt követően kiírt pályázatokon elnyert támogatásokról megkötendő szerződések esetén kell alkalmazni.

32. §

Az Áht. 94. §-ának (4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(4) Az (1) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a központi költségvetésben jóváhagyott fejezeti kezelésű előirányzatokból, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból államháztartáson kívüli szervezetek részére

- a) címzetten külön-külön megtervezett, vagy
- b) közösen szereplő és jogszabályban meghatározott eljárásrend szerint, pályázat útján odaitélt, vagy
- c) a Kormány rendeletében meghatározott értékhatárt el nem érő támogatásokra.”

33. §

(1) A Kt. a következő 17/A. §-sal egészül ki:

„17/A. § (1) A középfokú nevelési-oktatási intézmény tudományos fokozattal vagy tudományos címmel rendelkező, teljes munkaidőben foglalkoztatott pedagógusa hétévenként – tudományos kutatáshoz, vagy egyéni tudományos továbbképzésen való részvételhez – legfeljebb hat havi fizetés nélküli szabadságot (a továbbiakban: alkotói szabadság) vehet igénybe. A hét év számításánál csak a pedagógus munkakörben eltöltött időt lehet figyelembe venni.

(2) A fizetés nélküli alkotói szabadság tartamába az igénybevétel évében járó alap- és pótszabadság nem számítható be.

(3) Eltérő megállapodás hiányában az alkotói szabadság során elkészült mű tekintetében alkalmazni kell a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. §-ában foglaltakat.”

(2) Az (1) bekezdéssel megállapított Kt. 17/A. §-ában meghatározott alkotói szabadságra jogosító közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő számítása szempontjából valamennyi ott meghatározott feltétel együttes beálltától eltelt időtartam vehető figyelembe azzal, hogy az alkotói szabadság legkorábban az e törvény hatályba lépését követő harmadik tanévben vehető igénybe.

34. §

(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:

a) az e törvényben meghatározott, az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami támogatások nyújtásának és igénybevételének feltételeit;

b) költségvetési kutatóhely nemzetközi szerződés alapján, illetve európai uniós forrásból kapott támogatása esetén az előleggel nem finanszírozott költségek előfinanszírozásának módját;

c) a programok értékelésének tartalmi követelményeit és rendszerét;

d) a kis- és középvállalkozások hasznosítási tevékenységét segítő garancia intézmény működését;

e) a hasznosítás érdekében a kutatóhelyeken foglalkoztatott közalkalmazottaknak a vállalkozásoknál, a vállalkozások alkalmazottainak a költségvetési kutatóhelyeken ideiglenes jelleggel végzett kutatási tevékenységének pénzügyi támogatására irányuló rendelkezéseket;

f) a szellemi alkotás értékének meghatározására vonatkozó eljárást, a nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatásának részletes feltételeit, valamint a költségvetési kutatóhely (hasznosító vállalkozásban birtokolt) tulajdoni részesedése megszüntetésének vagy mértéke csökkentésének feltételeit.

A Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszernek szolgáltatandó adatok köre

1. a kutatás-fejlesztési projekt címe;
2. a pályázati felhívás (kutatási főprogram) azonosítója;
3. a projektről készült legfeljebb 8-10 soros olyan tartalmi összefoglaló, amely a témavezető nyilatkozata szerint nyilvánosságra hozható;
4. a projekt azonosítására alkalmas (a témavezető által megadott) szabad kulcsszavak és kötött tárgyszavak;
5. a projekt tudományági, társadalmi-gazdasági cél szerinti és gazdasági ág szerinti besorolása;
6. a projektet megvalósító szervezet(ek), szervezeti egység(ek) neve, címe, telefonszáma, telefaxszáma, honlapcíme, adószáma;
7. a projekt kezdési és befejezési időpontja;
8. a projekt megvalósítása során kitűzött fontosabb feladatok, elérendő eredmények;
9. a projekt megvalósításában foglalkoztatott kutatók száma teljesidő-egyenértékre (FTE) átszámolva;
10. a projekt teljes költségvetése; ebből a pénzügyi támogatások összege és a támogatások források szerinti megoszlása;
11. a projekt lezárásakor az elért eredményekről készült, legfeljebb 800 leütésből álló tartalmi összefoglaló, ami a témavezető véleménye szerint nyilvánosságra hozható;
12. a projekt eredményeként létrejött hazai és külföldi közlemények, valamint hazai és külföldi szabadalmi bejelentések és megadott szabadalmak száma;
13. a projekt eredményének hasznosításáról a témavezető által készített 8-10 soros leírás;
14. amennyiben a projekt lezárásának időpontja, a felhasznált közfinanszírozású támogatás nagysága vagy forrása eltér a projekt indítását bejelentő adatlapon megadottaktól, a tervezettektől eltérő tényadatok.

Az adatszolgáltató az 1-10. pontokban foglalt adatokat a projekt megkezdésekor, amennyiben pedig azokban változás következett be, később is szolgáltatja. A 11-14. pontokban foglalt adatokat kizárólag a projekt befejezésekor kell szolgáltatni.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A nemzetközi piaci versenyben az egyes nemzetgazdaságok versenyképessége elsősorban a társadalom és a gazdaság innovatív képességén és vállalkozási készségén múlik.

1990. óta a magyar gazdaság szerkezete jelentősen átalakult, technológiai színvonala látványosan nőtt, termelékenysége és versenyképessége sokat javult. Az alkalmazott új technológiák fő forrását elsősorban a tőkejavak importja és a közvetlen külföldi tőkebefektetések képezték. Az átalakulás kiteljesedésével az e tényezőkből fakadó növekedés és termelékenység-javulás hamar eléri határait, ha nem társul hozzájuk hazai kutatás-fejlesztés (a továbbiakban: K+F) és itthon létrehozott szellemi hozzáadott értéket tartalmazó technológia. Ezért Magyarország számára olyan fejlődési pálya kívánatos, amely nem egyszerű bérelőnyök alapján, hanem a szellemi hozzáadott érték előállításán és piaci értékesítésén keresztül, növekvő hazai jövedelmek mellett eredményez előrelépést a piaci és a társadalmi hatékonyság versenyében. Ennek érdekében erősíteni kell a hasznosításra irányuló kutatás-fejlesztést, javítani kell a főtevékenységű kutató-fejlesztő helyek és a vállalkozások együttműködését, ösztönözni kell a vállalkozásokat a hazai és külföldi eredetű szellemi alkotások alkalmazására és piaci bevezetésre a termelésben és szolgáltatásban. Ez a megfontolás teszi elsősorban szükségessé a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló törvény megalkotását.

A törvényjavaslat (a továbbiakban: javaslat) a Kormány programjában – az utóbbi években lejátszódó reformfolyamatokkal összhangban – meghatározott tudomány- és technológiapolitikai, valamint innováció-politikai célok megvalósítását szolgálja. Alapvető feladata az, hogy segítse a magyar gazdaság versenyképességének növekedését, fejlessze a nagy hozzáadott értéket létrehozó, magas szintű tudáson alapuló termelést és szolgáltatásokat, hozzájáruljon a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból egyaránt fenntartható fejlődési pálya kialakításához, ezzel a magyar lakosság életszínvonalának és életminőségének javításához. Mindez megfelel az EU lisszaboni, barcelonai és göteborgi célkitűzéseinek is.

A törvényjavaslatban foglalt szabályozás és javaslat elfogadásából fakadó intézkedések hozzájárulnak az európai uniós közösségi kutatási források, valamint a 2007-2013 között elosztandó strukturális alapok jelentősen megnövekvő K+F és innovációs célú forrásainak eredményes hazai felhasználásához is.

Annak érdekében, hogy az innováció jelentősége a társadalom széles körében ismertté váljon, a tudománnyal és a technológiai innovációval kapcsolatos társadalmi szemlélet formálására is szükség van. A fejlett országok innovációval összefüggő törvényei ilyen hatást is kiváltottak, és Magyarországon is várható, hogy a törvény létrejötte – valamint a létrehozásához kötődő célok és érvek – kedvező hatást gyakorolnak a kutatás-fejlesztési, valamint technológiai innovációs tevékenységek ismertségére és elismertségére.

A javaslat megalapozott törvényi kereteket teremt az innovációs folyamat számára a kormányzati feladatok, a költségvetési finanszírozás szabályai, a szellemi alkotások hasznosítása, valamint a K+F és az innováció célzott támogatási eszközrendszere területén. A javaslat céljainak megfelelően kialakuló, a dinamikus és hatékony vállalkozásokra, tudás-előállító és -hasznosító hálózatokra épülő nemzeti innovációs rendszer önmagában is ösztönzi az új technológiák alkalmazását és K+F-re orientált további tőkebefektetéseket.

A törvény kifejezi a magyar innovációs politikának azt a szándékát, hogy a kutatási-fejlesztési tevékenység mellett támogassa mindazokat a cselekvési formákat, amelyekben az új ismeretek elterjesztése, az új technológiák felhasználása, és az ezekhez kapcsolódó új szervezeti megoldások felértékelődnek.

E törvény feladata, hogy a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció területén a közszféra és az üzleti szektor sokirányú kapcsolódásait segítse. Védi a közpénzeket, és eközben messzemenően igyekszik figyelembe venni, hogy a kutatási eredmények hasznosítása vállalkozási, piaci gazdálkodási szemléletet igényel. Azt a szemléletet képviseli, hogy a közvagyonnak a köz érdekében gazdaságilag is hasznosulnia kell, és szabályozott viszonyok között hozamot kell termelnie. A költségvetési kutatóhelyek vezetőitől elvárja, hogy a rájuk bízott vagyon növekedéséért dolgozzanak. Ennek érdekében lehetővé teszi, hogy az eddigieknél jobban tudjanak alkalmazkodni a piaci feltételekhez.

A javaslatban érvényesül a szabályozás egyszerűsítésére, a kutatói és vállalkozási mozgástér bővítésére irányuló törekvés, ami egyben feltételezi mind a költségvetési fenntartású kutatóhelyek vezetőinek, mind a támogatásban részesülő vállalkozásoknak a nagyobb felelősségét a közösségi források jogszerű és hatékony felhasználásában. Ez a törekvés összhangban van az Európai Unió versenyképesség javítására irányuló politikájával.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

I. fejezet

A törvény céljai, alapelvei és hatálya

Az 1-2. §-hoz

A javaslat céljai összhangban vannak a Kormányprogramnak a kutatás-fejlesztéssel és az innovációval kapcsolatban megfogalmazott célkitűzéseivel, továbbá figyelembe veszik az Európai Uniónak a közösségi kutatási-fejlesztési tevékenységre vonatkozó általános követelményeit is.

A törvény elő kívánja mozdítani a technológiai innovációt és ennek érdekében úgy szabályoz, hogy a költségvetési szektorban végzett K+F minél inkább a hasznosításra irányuljon. Kifejezi azt a jogalkotói szándékot, hogy a K+F állami támogatásában és az ezt segítő intézményrendszer működésében a K+F teljesítmény (kínálat) ösztönzésének és színvonalemelésének szempontjait megtartva a hangsúlyt a hasznosításra és az ezt szolgáló kapcsolatrendszerek támogatására kell helyezni (kereslet-szemléletű ösztönzési politika). Az innovációs infrastruktúra és intézményrendszer fejlesztésben a kormány és a magángazdaság szereplőinek együttműködése a fejlett piacgazdaságokban jellemzően érvényesülő ún. „Public Private Partnership” elvei alapján történik. A javaslat elősegíti az ilyen típusú együttműködés hazai elterjedését a technológiai innováció területén.

A javaslat a közpénzből nyújtott támogatások tekintetében a nyílt pályázatok alkalmazását írja elő, kivéve, ha törvény, kormányrendelet vagy kormányhatározat másként nem rendelkezik. Az állami költségvetésben feladatfinanszírozás címén jóváhagyott támogatások a címzettek részére ugyanakkor továbbra is pályázat nélkül hozzáférhetők. A törvény és a kormányrendelet mellett az indokolja a kormányhatározat, mint kivételes lehetőség szerepeltetését, hogy a Kormány saját kezdeményezésű kiemelt projektjeiről kormányhatározattal is születhessen döntés - elsősorban a K+F infrastruktúra és az általános innovációs szolgáltatások fejlesztése területén.

A 3. §-hoz

A törvény hatálya

A javaslat a kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs tevékenységet, és nem az innovációs folyamatban résztvevő szervezeteket kívánja szabályozni, ezért nem személyi, hanem tárgyi hatályt határoz meg. Lényeges szempont, hogy a magyarországi technológiai innováció nem csak a hazánkban létrejött tudásra, hanem a világ bármely részén létrejött tudásra épül. A javaslat ezért a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció területén a nemzetközi együttműködésre is kiterjed. Az intézkedések összhangban állnak az európai közösségi joganyag kutatás-fejlesztésre vonatkozó rendelkezéseivel.

II. fejezet

Értelmező rendelkezések

A 4. §-hoz

Annak érdekében, hogy a kutatás-fejlesztés (K+F) és a technológiai innováció fogalomrendszere összhangban legyen az OECD és az EU fogalomrendszerével – valamint az azzal harmonizált hazai jogszabályokkal – a javaslat a fogalmak közül a lehető legtöbbet az OECD 2002-ben kiadott Frascati Kézikönyvével (a kutatás-fejlesztés fogalmai körében), az 1997-ben kiadott Oslo Kézikönyvével (az innováció fogalmai körében), valamint az Európai Unió közösségi joganyagával összhangban határoz meg.

A javasolt fogalomrendszer ugyanakkor nem csupán átvétele a más ajánlásokban megtalálható definícióknak, hanem a fogalmaknak azokat a jellemzőit emeli ki, amelyekre a jogalkotó hatni kíván. Ily módon a definíciók több esetben szemléletformáló, szakmai kultúrateremtő, a K+F és a technológiai innováció mindenkori szabályozását és gyakorlatát átfogóan alakító jellegűek.

A javaslat az innováció átfogó értelmezésén alapul. Az innováció a gazdasági fejlődést megalapozó változások kifejezésére szolgáló igen sokrétű fogalom, amelyet a szakirodalomban és a gazdasági folyamatok megfigyelésénél alkalmazott nemzetközi módszertani ajánlásokban a megfigyelés tárgyától és céljától függően eltérő hangsúlyokkal és eltérő részletességgel határoznak meg. Az innováció fogalmának alkalmazása során általában megkülönböztetik a műszaki vagy technológiai innovációt, amelyen új termékeket és folyamatokat (technológiákat), valamint a termékek és folyamatok jelentős műszaki változásait értik. Az innováció akkor tekinthető megvalósultnak, ha a terméket bevezették a piacra. Ehhez a tudományos kutatás és műszaki fejlesztés mellett szervezési, pénzügyi és kereskedelmi tevékenységre is szükség van.

A javaslat nem terjed ki az innováció egészére. A fenti átfogó fogalom körébe tartozó tevékenységek közül a technológiai innovációt vonja a szabályozás hatálya alá. Egyes szakirodalmi forrásoktól eltérően itt e fogalom értelmezése nem szűkül le az eljárás-innováció mozzanataira, hanem abba beleértendő valamennyi műszaki vonatkozású innovációs tevékenység, így például a termék-innováció, az eljárás-innováció, a szervezési innováció, valamint a mindezeket megalapozó kutatás és kísérleti fejlesztés. Nem tartoznak a technológiai innováció fogalmába azok a szervezési, pénzügyi, piaci és társadalmi innovációs tevékenységek, amelyek nem függnek össze közvetlenül a technológiai jellegű változások megvalósításával.

A javaslat a hazai jogalkotási gyakorlatban először vezeti be a *tiszta alapkutatás* és a *célzott alapkutatás* fogalmainak megkülönböztetését. Erre az OECD Frascati Kézikönyv legújabb, 2002. végén közzétett változata, tehát a legtöbbet hivatkozott nemzetközi módszertani ajánlás már lehetőséget és definíciót ad. A megkülönböztetés jelentősége abban áll, hogy az eredeti

újdonságok létrehozására indított kutatási-fejlesztési projekteknél számos esetben szükség van arra, hogy az alapkutatást egy meghatározott szűkebb területre, valamely gyakorlati feladat megoldását megalapozó elméleti probléma megoldására irányítsák, és ezzel bővítsék az adott kérdések megválaszolásához rendelkezésre álló tudományos ismereteket. Ezt a megközelítést például az a tapasztalat is alátámasztja, hogy a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok számos projektje a célzott alapkutatásra építve ért el jelentős, hasznosítható eredményeket. Az alapkutatási tevékenység fogalmi minősítésének jelentősége van a vállalkozásoknak államháztartási forrásból nyújtható K+F támogatás mértéke szempontjából. A fenti megkülönböztetés nem alkalmazható fenntartás nélkül bármely tudományterületen, de különösen a műszaki- és a természettudományokban növekszik a célzott alapkutatások jelentősége.

A javaslat a hazai jogalkotásban első ízben definiálja a fejlett országokban széles körben alkalmazott, szemléletformáló *nemzeti innovációs rendszer* fogalmát.

A javaslat a *konzorcium* meghatározásával nem teremt új, önálló jogalanyiságú entitásként értékelendő szervezeti formát, hanem – a kialakult gyakorlatnak megfelelően – az egyes projekteknél való együttműködés szinonimájaként tartalmazza azt.

A *vállalkozás* fogalmának meghatározása a kis- és középvállalkozásokról szóló 2004. évi XXXIV. törvénnyel megegyező módon történik.

A *hasznosítás* fogalma e törvény alkalmazásában széles: a kutatás-fejlesztési eredmények gazdasági és társadalmi hasznosítását egyaránt magában foglalja.

A javaslat a hazai gyakorlatban új fogalomként vezeti be a *hasznosító vállalkozás* fogalmát. Ez a vállalkozás-típus a fejlett piacgazdaságokban elterjedt és sikeres, többek között a közfinanszírozású kutatóhelyekhez kapcsolódó, úgynevezett „spin-off” vagy „spin-out” vállalkozási forma megfelelője.

Ugyancsak új fogalomként jelenik meg a *közfinanszírozású támogatás*. Ez a hazai államháztartási forrásokon kívül magában foglalja az államháztartás alrendszerei részére juttatott, az Európai Unióból származó forrásokat is. A javaslatban használt „közfinanszírozású” kifejezés megfelel az angol „public” fogalomnak.

III. fejezet

A kutatás-fejlesztés és technológiai innováció kormányzati feladatai

Az 5. §-hoz

Az Alkotmány a Kormány feladatává teszi a tudományos fejlesztés állami feladatainak meghatározását és az ezek megvalósításához szükséges feltételek biztosítását. A törvényjavaslat 5. § (1) bekezdése részletezi a Kormányra e tárgyban ruházott feladatokat, figyelembe véve, hogy a nemzeti innovációs rendszer több meghatározó intézményi komponensét – felsőoktatási intézményrendszer, a Magyar Tudományos Akadémia kutatói hálózata – külön törvények szabályozzák.

A közös európai versenyképességi célok elérése mind az Európai Unió intézményei, mind az egyes tagországok részéről átfogó, stratégiai megközelítést igényel. Az Európai Tanács és az Európai Bizottság vonatkozó dokumentumai (például a 2003. évi Növekedési Kezdeményezés) az együttműködésre, a források koncentrálására, a tudomány és a technológia eredményeinek hasznosítására, a tudomány- és technológiapolitikák fokozódó koherenciájára, stratégiai összehangolására, valamint a társadalom részvételére helyezik a hangsúlyt.

A javaslat rendelkezései elsősorban a nemzeti innovációs rendszer működésének javítására, a hasznosításra irányuló K+F tevékenység és a vállalkozásoknál folyó technológiai innováció támogatására, az eredmények társadalmi és üzleti hasznosításának segítésére irányulnak. A tudomány-, technológia- és innováció-politika egyik fontos eleme – mind hazai, mind

nemzetközi szinten – az együttműködés, a partnerség. Alapvető fontosságú, hogy a tudomány, a technológia és az innováció szakterületének szereplői (a tudományos szféra, a gazdasági élet, a társadalmi, szakmai és civil szervezetek) ne csak az adott szakpolitika végrehajtása során, hanem már annak kialakítása során is együttműködjenek egymással és a kormányzati szereplőkkel.

A támogatási programok végrehajtásának alapvetően fontos eleme a rendszeres ellenőrzés és a független értékelés. Lényeges, hogy az ellenőrzés és az értékelés folyamatában megfelelő súllyal részt vegyenek a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció területén érdekelt szereplők. Különösen fontos, hogy az értékelés mind a szakmai és a társadalmi, mind az államigazgatási szervezetek különböző szintjein, fórumain megtörténjen, a vélemények integrálódjanak, és a visszacsatolás hatékony legyen. Az ellenőrzési és értékelési folyamatot az Országgyűlésnek benyújtott beszámoló teljesíti ki.

A (2) bekezdés megemlíti a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalt, mint a kormányzati tudomány-, technológia- és innovációpolitikai stratégia kidolgozásáért és megvalósításának koordinálásáért felelős kormányhivatalt. Ugyancsak szerepel az intézmény a 7. §-ban, a miniszterekkel és a Magyar Tudományos Akadémia elnökével, illetve főtítkárával történő együttműködés kapcsán. A Hivatal jogállásával és működésével kapcsolatos részleteket a 216/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet tartalmazza.

A 6. §-hoz

A törvénytervezetnek nem célja a tárcák közötti forrás-, feladat- és hatáskör-centralizáció. Ehelyett a javaslat biztosítja, hogy az érintett miniszterek együttműködjenek az országos jelentőségű kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs kérdésekben, megtartva felelősségüket saját tárcájuk szakma-specifikus kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs feladatai tekintetében. A miniszterek mellett értelemszerűen megjelenik a Magyar Tudományos Akadémia elnöke [az (1) bekezdés vonatkozásában], illetve a Magyar Tudományos Akadémia főtitékára, mint az MTA költségvetési fejezetéért felelős vezető [a (2) bekezdés vonatkozásában]. Az Akadémia ezen túlmenően – szervezetként – a törvénytervezetben nem szerepel, mert az MTA tekintetében a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény az irányadó. A törvénytervezet által támogatott tevékenységek viszont számos szakaszban, közvetve vagy közvetlenül segítik az Akadémia munkáját.

IV. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció közfinanszírozású támogatása

A 7. §-hoz

A törvénytervezet elvi szinten utal a közfinanszírozású kutatóhelyek fenntartásával, és a külön jogszabályban (az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény) meghatározott pályázati rendszerben az alapkutatás támogatásával kapcsolatos állami kötelezettségre.

A hasznosítási célú kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció elsősorban pályázati úton kaphat közfinanszírozású támogatást. A javaslat felsorolja azokat a K+F és technológiai innovációs célokat, amelyekre a Kormány támogatást nyújthat, előírja az egységes szabályozás alkalmazását és összefoglalja a közfinanszírozású támogatási pályázatokkal kapcsolatos általános követelményeket.

A javaslat fenntartja az egyes költségvetési fejezetek kutatási feladataihoz rendelt forrásainak tervezési és döntési rendszerét, valamint a K+F többszintű támogatási rendszerét, de

kifejezi azt a követelményt, hogy az azonos típusú feladatok támogatása azonos kritériumok alapján, harmonizált szabályrendszer mellett történjen, függetlenül a támogatást nyújtó intézmény hovatartozásától.

A javaslat a közfinanszírozású támogatások nyújtása során előnyben kívánja részesíteni azokat a tevékenységeket, amelyek amellet, hogy a gazdálkodó szervezet számára kifizetődőek, egyben szűkebb vagy tágabb környezetük számára is előnyösek (pozitív externális hatásúak), technológiai áttörés jellegű eredményeket ígérnek, több szereplő együttműködése révén hatékonyabb forrásfelhasználást tesznek lehetővé. A támogatás elnyerésénél előnynek számít a pályázók korábbi eredményes kutatói és innovációs tevékenysége. Ezek a követelmények a közfinanszírozású támogatások felhasználásának hatékonyságát és hasznosítás-orientációját szolgálják.

A 8. §-hoz

A javaslat jogalapot teremt arra, hogy a központi költségvetésből és annak alrendszereiből folyósított támogatás részletes szabályozása mind a költségvetési kutatóhelyek, mind a non profit szervezetek és a vállalkozások esetében a projektek erőforrás-igényeihez illeszkedő kifizetéseket tegyen lehetővé.

A 9. §-hoz

Az (1) bekezdés a közfinanszírozású támogatásokkal kapcsolatos összehangolási, átláthatósági, beszámolási és tájékoztatási követelményeket tartalmazza.

A (2) bekezdés célja, hogy az adminisztrációs feladatok mind a támogatást nyújtó, mind a támogatott szervezeteknél a feltétlenül indokolt és szükséges mértékre korlátozódjanak.

A 10. §-hoz

A javaslat az előfinanszírozás lehetőségének megadásával törvényi szinten biztosítja az EU-ból származó támogatási források utófinanszírozási jellegéből eredhető likviditási nehézségek áthidalását.

A 11. §-hoz

Egyes pályázati támogatások (például a GVOP kutatás-fejlesztési pályázatai) esetében csak a költségvetési kutatóhelyek kaphatnak előleget. Ez a szakasz lehetővé teszi, hogy a kis- és középvállalkozások, valamint a non-profit kutatóhelyek e pályázati támogatások előfinanszírozása céljából felvett kölcsön esetén pályázati úton kamattámogatásban részesülhessenek. Az intézkedés pénzügyi forrása és felhasználási jogcíme egyaránt rendelkezésre áll. A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény 8. § (1) e) pontja lehetővé teszi a nemzetközi pályázatoknál érvényesülő utófinanszírozással összefüggő likviditási probléma áthidalásának támogatását az Alapból.

A 12. §-hoz

A javaslat rögzíti valamennyi, a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció területén pályázatot nyújtó szervezet által érvényesítendő követelményeket, amelyek elsősorban az összehangolásra, az átláthatóságra és a nyilvánosságra vonatkoznak.

A g) pont a támogatás kötelező feltételül szabja a 18. § alapján elkészítendő intézményi szellemi tulajdon-kezelési szabályzat megalkotását. A javaslat türelmi időt tartalmaz: a záró rendelkezések 30. § (2) szakasza e feltétel alkalmazását csak 2006. január 1. után rendeli el.

A 13-14. §-hoz

A K+F ösztönzése területén jelentős és kezdeményező jellegű állami szerepvállalás szükséges. Az állami szerepvállalás módját, eredményességét átlátható módon értékelni kell. Ennek megszervezése a pályázat kiírójának, illetve bonyolítójának felelőssége, végrehajtását azonban független (tehát sem a projektekben, sem a pályáztatásban nem résztvevő) szakértőkre kell bízni. Ezt az indokolja, hogy az értékelés nemcsak a projektet végrehajtó szervezetek, hanem a pályáztató szervezetek munkáját is ellenőrzi (hogyan ítélik meg az értékelők a célok, a prioritások, a pályázati feltételek meghatározását, hol lehetne javítani). Nyilvánvalóan nem érhető el a kívánt cél, ha ezt a feladatot maga a pályáztató szervezet végezné.

Az értékelés átfogóbb szintje a támogatási programokra vonatkozik. Az értékelés eredménye nyilvános, és ezen keresztül az Országgyűlés, a Kormány és a közvélemény képet kap a kormányzat által alkalmazott tudomány- és technológiapolitikai eszközök hatékonyságáról és társadalmi-gazdasági hatásairól. A tapasztalatokat figyelembe kell venni a további támogatási, pályázati formák kialakítása és fejlesztése során (visszacsatolás).

Értékelni kell az egyes támogatott projekteket is. A projektek esetében a nyilvánosság jóval árnyaltabban értelmezendő, mint a programok esetében. A nyilvánosságra hozatal követelménye nem a projekt eredményére, hanem a projekt végrehajtásának az értékelők által adott minősítésére vonatkozik. Ennek során is mindenkor mérlegelni kell, hogy a nyilvánosságra hozott információ nem sérti-e a K+F feladatot teljesítő egyes szervezetek szellemi alkotáshoz fűződő érdekeit, például az idő előtti nyilvánosságra hozatal nem újdonságrontó-e a szabadalmaztatás szempontjából.

A 15. §-hoz

A Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszert (NKR) a 160/2001 (IX. 12.) Korm. rendelet hozta létre. Az adatkezelés céljának és feltételeinek, a kezelendő adatok körének és megismerhetőségének, az adatkezelés időtartamának, valamint az adatkezelő személyének törvényi meghatározása az adatvédelmi rendelkezések aggálytalan érvényesülését szolgálja, a szolgáltatandó adatok körét a javaslat melléklete határozza meg.

V. fejezet

A szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelme, a szellemi alkotások hasznosításának támogatása

A 16. §-hoz

A rendelkezés jogalkotási célja az, hogy a közfinanszírozású kutatás-fejlesztési támogatással megvalósítandó projekt esetében a projekt eredményeként létrejött szellemi alkotáshoz kapcsolódó jogosultságok a lehető legteljesebb mértékben a pályázat nyertesét, azaz a támogatás kedvezményezettjét illessék meg. Fontos, hogy ezen jogok olyan személy, illetve szervezet birtokába kerüljenek, aki a pályázat kiírója számára is ismert a pályázat elbírálásának időpontjában, és ez a körülmény is mérlegelhető legyen a támogatás odaítélésekor. Ez biztosítja a pályázat kiírójának azt a lehetőséget, hogy ha a projekt eredményeként létrejövő szellemi alkotás hasznosítási jogát másnak (is) biztosítani akarja, akkor a kedvezményezett legyen abban a jogi helyzetben, hogy az átruházást, illetve a hasznosítási jog átadását jogszerűen meg tudja tenni.

A 17.§-hoz

A támogatási szerződés – ha azt a projekt természete indokolja – a támogatást elnyerő pályázó számára kötelezettséggé írhatja elő az innováció eredményének iparjogvédelem alá helyezését és hasznosítását. Ez a szabály ösztönzi, hogy a közfinanszírozású forrásból megvalósuló kutatási eredményeket a pályázó hasznosítsa, és ennek megfelelően az oltalomra érdemes technológiai vívmányokba történt befektetés megtérülhessen. A javaslat e tárgyban általánosan követendő szabályokat fogalmaz meg. Az ezen túlmenő részletes és egyedi rendelkezések a mindenkor pályázati kiírás, illetve azzal összhangban a támogatási szerződés részét kell, hogy képezzék. A konkrét kötelezettségek előírásában, a teljesítés feltételeinek és körülményeinek megítélésben a szerződő feleknek mérlegelési lehetőségük van.

A 18. §-hoz

A szellemi tulajdon-kezelési szabályzat a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok védelmének, hasznosításának, a szellemi alkotások tudatos, felelős és előrelátó kezelésének fontos eszköze, és mint ilyen, az innovációs és vagyongazdálkodási kultúra fejlődésének megnyilvánulása.

A szabályzat megléte mind a szervezet vezetése, mind a felügyeleti és ellenőrző szervezetek számára nem csak annak megítélését segíti elő, hogy a szellemi alkotás hasznosítására tett intézkedések során kellően figyelembe vették-e a hasznosításra kerülő szellemi alkotás létrehozásának közfinanszírozásból fedezett ráfordításait, a közfinanszírozású kutatóhely alaptevékenységének folytatásához fűződő érdekeit, hanem azt is, hogy egyáltalán milyen mértékben hasznosulnak a költségvetési források igénybevételével keletkezett szellemi alkotások. A költségvetési vagyon védelmét szolgáló garanciális elem, hogy a Kormány rendeletben szabályoz egyes kérdéseket, amelyek az intézmények felelős vezetői, illetve vezető szervei által jóváhagyott szellemi tulajdon-kezelési szabályzatok kötelező elemei lesznek.

A szellemi alkotások hasznosításával összefüggő feladatok és felelősség rögzítése révén elvárhatóan erősödnek a közfinanszírozású kutatóhelyek hasznosító kezdeményezései.

A 19-21. §-hoz

A javaslat lényegesen egyszerűsíti, ezáltal felgyorsítja a költségvetési kutatóhelyek tulajdonában lévő szellemi alkotások hasznosításával összefüggő gazdasági társaság, az ún. hasznosító („spin-off”, „spin-out”) vállalkozás alapítását, egyben szabályozza az abban történő részesedésszerzés feltételeit. Így a javaslat lehetővé teszi, hogy a költségvetési kutatóhely szellemi alkotásának apportálásával létrejött gazdasági társaságban a Kormány, vagy a felügyeleti szerv és a pénzügyminiszter jóváhagyása nélkül is részt vehessen.

Az egyszerűsítést az indokolja, hogy a költségvetési szervek vállalkozási tevékenységére vonatkozó érvényes szabályozás, azaz a miniszteri, illetve kormány szintű engedélyeztetési kötelezettség jelentősen nehezíti és lassítja a hasznosítás piaci folyamatait. A költségvetési kutatóhelyek szellemi alkotásainak létrehozását az államháztartás éppen a potenciális gazdasági és társadalmi hasznosítás érdekében finanszírozza. Ha ezt a jogrend nehezíti, akkor a közkiadás alapvető célja szenved sérelmet. A szellemi alkotások gazdasági társaságba való apportálásával nem fenyegeti veszély a közvagyon, mert ezáltal rugalmasabb és hatékonyabb lehet a K+F eredmények hasznosítása, ami a költségvetési kutatóhelyek forrásait bővítve nemzetgazdasági szintű hozadékot is jelent. A kincstári vagyon védelmére emellett garanciát jelent az, hogy kormányrendelet fogja szabályozni a vagyonnal kapcsolatos alapvető kérdéseket.

A javaslat az Áht. 95. § (1) bekezdésben adott kivétel lehetőségével élve – a többségi befolyás kötelező előírása helyett – nem korlátozza a tulajdoni részesedést. Ennek indoka, hogy a költségvetési kutatóhely által bevitt közvagyon legjobb hasznosulása ezen vagyonérték

növekedésétől függ. Ehhez elsősorban hatékony vállalkozásszerű működés, nem pedig valamely költségvetési szerv szavazati súlya a biztosíték.

A javaslat korlátozza a szellemi alkotáson felül a gazdasági társaságba vihető pénzbeli hozzájárulás teljesítését, és garanciát tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a költségvetési szervre további terhek ne háruljanak. Ugyanakkor a 20. § pályázati támogatást helyez kilátásba arra az esetre, ha mérlegelt közérdek fűződik a hasznosító vállalkozás létrehozásához vagy az abban történő részvételhez.

A szellemi alkotások eredményes hasznosítása általában akkor valósul meg, ha abban közreműködnek az azt legjobban ismerő, a létrehozásában meghatározó szerepet játszó kutató-fejlesztő szakemberek. Az eredményes és hasznosítás-orientált kutatásnak ugyancsak feltétele, hogy a kutatók ipari alkalmazási és piaci tapasztalatokkal rendelkezzenek. A javaslat ezért a költségvetési kutatóhely közalkalmazotti jogállású foglalkoztatottja számára lehetővé teszi a hasznosító gazdasági társaságban vezető tisztségviselőként, vagy munkavégzésre irányuló további jogviszonyban való részvételt. A javaslat megnyitja a támogatás iránti pályázás lehetőségét, amennyiben a kutatóhely közalkalmazottja, mint a kutatóhelyen létrejött szellemi alkotás jogosultja, munkáltatójával közösen hasznosító vállalkozást alapít.

VI. fejezet

A kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció emberi erőforrásai

A 22. §-hoz

A javaslat preferenciát ad a kutatói pályához való hozzáférésnek, a kutatók nemzetközi mobilitásának, a hazai vállalati és költségvetési szektor közötti átmeneti, tapasztalatszerzést biztosító kutatói átjárásnak az ösztönzésére.

A 23. §-hoz

A középiskolai tanárok tudományos továbbképzése a középfokú oktatás egyik történelmi hagyományokkal bíró nagy értékének, a XX. században nemzetközi tudományos pályát befutott kutatók valamikori kiváló, tudós felkészültségű középiskolai tanárai utánpótlásának feltételeit kívánja javítani. A javaslat bevezeti az alkotói szabadság intézményét a középfokú oktatásban dolgozó, tudományos fokozattal vagy tudományos címmel rendelkező főállású tanárok részére. (Hasonló lehetőséget a felsőoktatásban dolgozók részére a felsőoktatási törvény biztosít.) A javasolt intézkedés erősítené a tanárok kutatói munka iránti érdeklődését és a tudományos fokozat megszerzésére irányuló motiváltságát. Ennek célja, hogy gyarapítsa a tudományos igényű, a diákokban kutatói, alkotói ambíciókat felkelteni képes „mester-tanárok” számát a középiskolákban. Az alkotói szabadság időtartamára a pedagógus ösztöndíjra pályázhat, amelyre a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap nyújt fedezetet (2003. évi XC. tv. 8. § (1) bekezdés f) pont).

A 24. §-hoz

A magyar gazdaság innováción alapuló fejlődésének egyik legfontosabb akadályává vált a képzett szakemberek hiánya néhány területen. Kevés tudományos fokozattal rendelkező külföldi kutató dolgozik Magyarországon, holott az ország érdeke lenne, hogy a magasan képzett emberek áramlása ne csak a külföld irányában, hanem hazánk felé is megvalósuljon. Annak érdekében, hogy Magyarország a nemzetközi szakember-áramlásban ne csak kibocsátó, hanem fogadó ország is legyen, szükséges a képzett szakemberek beáramlásának ösztönzése. Ez a cél támogatható a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból (2003. évi XC. tv. 8. § (1) bekezdés f) pont).

A 25. §-hoz

Az intézkedés célja egyrészt az, hogy a közalkalmazottak ideiglenes foglalkoztatása révén erősödjön a kapcsolat a költségvetési kutatóhelyek és a vállalkozások között az eredmények hasznosításában (ún. nem kodifikált tudás áramlásában). Az intézkedés másrészt biztonságot ad annak a közalkalmazottnak, aki a jelenlegi szabályok alapján nem meri kockáztatni állami munkahelyét azzal, hogy vállalkozásnál próbálja ki magát. A fizetés nélküli szabadság lejárta után – amennyiben nem kíván tartósan a vállalkozásnál maradni - a közalkalmazott mindenféle hátrányos következmény nélkül visszatérhet állandó munkahelyére.

VII. fejezet

A kutatás-fejlesztést és a technológiai innovációt elősegítő szolgáltatások

A 26. §-hoz

E szakasz felhatalmazást ad a K+F-et és a technológiai innovációt segítő szolgáltatások támogatására, felsorolva a technológiai innováció legfontosabb, a kutatás-fejlesztésen kívüli támogatható elemeit. A javaslat a támogatást különösen a szolgáltatást igénybevevők részére kívánja biztosítani, ezzel is erősítve az innovációs rendszer kereslet-vezérelt jellegét.

A 27. §-hoz

Az intézkedés célja, hogy az előző §-ban megjelölt innovációs szolgáltatások minden régióban elérhetőek legyenek. Célszerű a jelentős fejlődés előtt álló regionális fejlesztési tanácsok támogatása abban, hogy ennek intézményeit megteremtsék. A regionális innovációs koordináció feladataihoz a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból pályázati támogatás nyújtható.

A 28. §-hoz

A túlnyomórészt új kutatás-fejlesztési eredmények kidolgozásával, átvételével és alkalmazásával foglalkozó innovatív kis- és középvállalkozások hitelezése – tekintettel a tevékenység speciális kockázataira - az általánosnál is nehezebb. Az ilyen vállalkozások vagyonának jelentős része szellemi alkotásokban és szakembereinek tudásában, tapasztalataiban testesül meg. Ezt az értéket a hitelintézeti gyakorlat hitelbiztosítékként nem tudja kezelni. Az újdonságok megvalósításával összefüggő piaci kockázatok megítélése speciális tudományos és technológiai ismereteket is igényel, amire a banki kockázatkezelők és az általános garancia intézmények nincsenek felkészülve. Az intézkedés célja olyan intézmény létrehozása, amely megfelelő szakértői hálózattal rendelkezik az új technológiák tekintetében minőségi ugrásokat megvalósító projektek speciális kockázatainak értékelésére is.

A 29. §-hoz

A kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek esetében – különösen a legigényesebb, különlegesen nagy értékű vagy egyedi műszereket, nagyberendezéseket igénylő témáknál – gyakran nem célszerű vagy nem is lehetséges, hogy a hozzáférés Magyarországon valósuljon meg. Ezekben az esetekben az a gazdaságos – vagy adott esetben az egyetlen – megoldás, ha az érdekeltek külföldi kutatási infrastruktúrát vesznek igénybe. Ugyanakkor a (3) bekezdés teremti meg annak a lehetőségét, hogy Magyarországon is létrejöjjenek olyan nagy nemzetközi kutatási infrastruktúrák, amelyeket a későbbiekben – térítés ellenében – más országok kutatói is igénybe vehetnek. A hazai K+F-re és innovációra

jelentős kisugárzó hatása lehet az ezáltal átmenetileg Magyarországon dolgozó, vagy itt végleg letelepedő magasan képzett munkaerőnek.

VIII. fejezet

A tudomány és a műszaki fejlesztés társadalmi megítélésének, elfogadottságának és megbecsülésének javítása

A 30. §-hoz

Az esélyteremtés, a tudáshoz és az innovációhoz való hozzáférés elemeként a Kormány feladata, hogy támogassa a műszaki és tudományos ismeretterjesztést, az új ismeretek befogadását elősegítő médiumok, bemutatók, fórumok, programok működtetését. Ez egyben az innováció emberi erőforrásait is fejleszti a potenciális utánpótlás, a „merítési alap” ettől remélhető bővülésével.

A törvény céljainak megvalósításához szükséges a szakmai szervezetekkel (például a Magyar Innovációs Szövetség, a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Szövetsége és szakegyesületei, a Magyar Mérnökakadémia, egyéb tudományos és szakmai testületek) folytatott párbeszéd, bevonásuk a döntések előkészítésébe, a hatások elemzésébe, illetve az állampolgárok rendszeres tájékoztatása arról, hogy hol, kik, milyen célok eléréséért dolgoznak, és milyen eredmények születtek. A tájékoztatásra és a társadalmi kapcsolatokra vonatkozó akcióterv részét képezi a tudomány, technológia és innováció-politikai stratégiának. Az innovációra fogékony társadalmi közeg megteremtése várhatóan hozzájárul a technológiai innováció utánpótlásának bővüléséhez, a kutatás-fejlesztés és az innováció társadalmi megítélésének javulásához.

IX. fejezet

Záró rendelkezések

A 31-34. §-hoz

A törvény – két rendelkezés kivételével – 2005. január 1-jén lép hatályba : a szellemi tulajdonkezelési szabályzat meglétére vonatkozó nyilatkozattételi kötelezettség előírása az annak elkészítésére és elfogadására, illetve jóváhagyására a 17. §-ban biztosított határidőhöz igazodik.

A javaslat rendelkezései nagy részének érvényesüléséről a Kormány gondoskodik, ezért felhatalmazást kap, hogy egyes speciális területeken saját hatáskörben alakítsa ki a működés szabályait, illetve a javaslat keretei között a részletes intézkedéseket előkészítse és bevezesse. A Kormány által szabályozásra kerülő területeken is követelmény a kutatás-fejlesztési és innovációs folyamat sajátosságaihoz igazodó, az ügyintézés egyszerűsítő eljárások meghatározása.